

оподаткування і контроль: теорія та методологія: матеріали III-ої міжнар. наук-практ. інтернет-конф. – Тернопіль, 2018. – с. 77-79.

2. Панасюк В. М., Сохацька О. М., Мельничук І. В., Бурденюк Т. Г. Практикум (case study) з дисципліни «Міжнародні стандарти обліку та звітності»: Норвегія Vs. Україна: навч. посібн. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. – 211 с.

3. Крисоватий А. І., Панасюк В. М., Мельничук І. В., Бурденюк Т. Г. Міжнародні стандарти обліку та звітності : підручник / за заг. ред. проф. А. І. Крисоватого та проф. В. М. Панасюк. Тернопіль: ЗУНУ. В-во «Економічна думка». 2021. 580 с.

Христина Петришин

МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Важливість розвитку системи освіти зумовлена її роллю у забезпеченні соціально-економічного розвитку країни, підвищенні конкурентоспроможності держави та досягненні стратегічних пріоритетів розвитку суспільства.

Сьогодні, коли система освіти знаходиться у стані трансформаційних перетворень, контроль за законністю та ефективністю використання державних коштів закладами освіти набуває особливої актуальності.

Висвітлення проблем обліку та фінансування закладів освіти ґрунтується на теоретичних засадах, які розробили такі вітчизняні вчені, як Ф.Бутинець, Л. Гізатуліна, Т.Єфименко, Є.Калюга, Ю.Кузьмінський, С.Левицька, Е.Литвиненко, Л.Ловінська, С.Свірко, Н.Сушко, Л. Шевченкота інші.

Ряд теоретичних і практичних проблемних питань щодо методики обліку та контролю в установах освіти залишаються невирішеними. Серед комплексу проблем особливої уваги заслуговують: вибір методики обліку; оцінка раціональності прийнятого управлінського рішення (розгляд можливих альтернатив); виявлення резервів підвищення ефективності використання фінансових ресурсів за допомогою розроблення механізмів попередження нераціонального та нецільового використання коштів; розроблення варіантів оптимізації системи управління фінансово-господарською діяльністю.

Особливості функціонування установ освіти зумовлюють необхідність дослідження нових методологічних та організаційних підходів до ведення бухгалтерського обліку, економічного аналізу та контролю, оскільки специфіка їх діяльності висуває особливі вимоги до формування інформації, необхідної для облікових та контрольних цілей. В умовах реформування важливим аспектом є визначення сутності фінансового забезпечення бюджетних установ.

Економічна природа й роль фінансового забезпечення визначається

структурою форм утворення й напрямків їх використання. Із структурою джерел фінансового забезпечення тісно пов'язана й структура їх використання. Без структури використання фінансового забезпечення не можна одержати повного уявлення про їх зміст і склад. Фінансове забезпечення здійснюється відповідно до потреб бюджетної установи.

Необхідно зауважити, що діяльність закладів освіти має свої особливості, що обумовлені специфічною природою бюджетної сфери, особливостями джерел мобілізації та порядку розподілу фінансового забезпечення.

Ефективне функціонування фінансового механізму бюджетної сфери повинно ґрунтуватися на наступних вимогах до взаємодії його елементів:

- цілеспрямованості кожного елемента фінансового механізму на виконання властивого йому завдання;
- спрямування дії всіх елементів фінансового механізму на процес отримання передбаченого обсягу фінансового забезпечення з метою покриття витрат відповідної діяльності;
- зворотнього зв'язку елементів фінансового механізму вертикального та горизонтального рівнів;
- своєчасності реагування складових фінансового механізму на зміни макро-та мікросередовища.

Основною складовою фінансового механізму розглядається фінансове регулювання, яке включає: правове регламентування, фінансове прогнозування, фінансове планування, фінансовий контроль. Правове регламентування передбачає прийняття законодавчих актів, які стосуються організації діяльності установ державного сектору. Фінансове прогнозування та планування передбачають можливості фінансової діяльності установ. На стадії фінансового контролю проводять комплекс заходів спрямованих на перевірку та спостереження за процесами формування та використання фінансового забезпечення [1].

Реалізація фінансового забезпечення проявляється у визначенні джерел, форм і методів забезпечення та використання фінансових ресурсів закладами освіти.

На фінансове забезпечення закладів освіти значний вплив здійснюють певні важелі впливу, які передбачають нормативи, ліміти, резерви, що затверджуються органами законодавчої і виконавчої влади. Ці нормативи дають можливість повністю забезпечити певний рівень виконання видатків, різних видів фінансового забезпечення.

Фінансування видатків установ освіти повинно бути проведене в обсягах, які б повністю забезпечували ефективність системи управління фінансовим забезпеченням. Бюджетне фінансування видатків проводиться шляхом

кошторисного фінансування, фінансування інвестиційних проектів, державних субсидій, субвенцій, дотацій, бюджетних кредитів та здійснюється на безповоротній і безоплатній основі.

Багато українських вчених та фахівців, розглядаючи поняття „кошторисне фінансування” характеризують його, як проведення витрат установ невиробничої сфери з допомогою коштів державного та місцевих бюджетів. Однак, потрібно зазначити, що на сьогоднішній день вказані заклади використовують різноманітну кількість підходів до формування фінансового забезпечення тому, що ринкові засади передбачають принципово інші підходи до організації фінансового забезпечення, що характеризується поєднанням бюджетного фінансування з розвитком послуг і виконанням робіт за договорами з підприємствами та організаціями на платній основі [4].

На наш погляд, потребують спеціального дослідження проблеми правового, кадрового забезпечення державної політики у сфері освіти, вивчення досвіду зарубіжних країн щодо вирішення цих проблем і можливості застосування його в Україні.

На нашу думку, для вирішення перерахованих завдань необхідно:

- чітко визначити та розподілити функції між учасниками бюджетного процесу;
- для підвищення ефективності контролю за витрачанням фінансових ресурсів слід чітко регламентувати функції, права і відповідальність органів державного контролю;
- організувати дієвий контроль за дотриманням вимог законодавчих і нормативних актів.

Список використаної літератури

1. Бенько І.Д., Сисюк С.В. Організація обліку фінансово забезпечення закладів освіти. *Наук. вісник Херсонського державного ун-ту. Серія: Економічні науки.* Вип.11. Ч.4. Херсон: ХДУ, 2015. С.147–150.
2. Бенько І.Д. Проблемні аспекти організації обліку в установах освіти. *Науковий вісник Херсонського державного ун-ту. Серія: Економічні науки.* Вип. 24. Херсон: ХДУ. 2017. С.114-117.
3. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі: Наказ МФУ від 28.12.2009 р. № 1541. URL: <http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article>.
4. Ткачук Н.М. Фінансування бюджетних установ: теоретична сутність, форми і методи. *Наука й економіка.* 2015. № 2. С. 99–106.
5. Труш І.Є. Державний фінансовий контроль в умовах економічних

ОБЛІК ТА КОНТРОЛЬ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Розвиток місцевого самоврядування є одним з пріоритетних напрямів державної політики. Діяльність держави неможлива без розвитку місцевого самоврядування, адже на сьогоднішній день, місцеве самоврядування виступає важливим фактором децентралізації управління та необхідною передумовою становлення громадянського суспільства. Місцеве самоврядування в Україні являє собою форму організації влади і різноманітність видів діяльності громадян, які спільно проживають на певній території, для самостійного вирішення проблем і питань місцевого значення.

Серед основних функцій місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування на першому місці має бути орієнтація на потреби населення з метою якісного надання суспільних послуг. Рівень фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування в Україні є недостатнім. У зв'язку з цим слід розвивати діяльність, пов'язану з наданням послуг на платній основі. При проведенні таких заходів необхідно дотримуватись вимог чинного законодавства з даних питань. З метою поліпшення рівня фінансового забезпечення доцільно розвивати дозволена законодавством діяльність, залучаючи до участі місцевих приватних підприємців та населення.

Правильний і своєчасний облік доходів та видатків дає змогу отримати вичерпну інформацію про їх наявність і використання. На підставі таких даних відбувається контроль за збереженням, ефективним і цільовим використанням цих складових. Тому ці питання є досить актуальними у наш час і мають велике значення для подальших наукових досліджень.

Одним із ефективних напрямів удосконалення системи управління органами місцевого самоврядування є впровадження системи внутрішнього контролю, що забезпечить прозорість та достовірність облікової інформації про доходи й видатки [2].

З метою обґрунтування цілісної моделі управління діяльністю органів місцевого самоврядування слід розглянути модель взаємозв'язку бухгалтерського обліку, контролю та аналізу. Відповідно облік, контроль та аналіз слід представити як взаємодію елементів системи управління, що взаємопов'язані між собою інформаційними потоками. Зазначена взаємодія інформаційних потоків сформованих елементами системи управління